

Świadomość ekologiczna w Polsce pod lupą. Co mówi o niej najnowszy EKObarometr Index?

Wskaźnik EKObarometr Index (EI) w 2023 roku w Polsce wyniósł 23 punkty, osiągając najwyższy poziom od 4 lat – podaje agencja badawcza SW Research, która regularnie monitoruje stan wrażliwości polskiego społeczeństwa na tematy ekologiczne.

Najnowsze dane – powinniśmy się cieszyć, czy martwić?

Względem poprzedniego roku, EI odnotował istotny wzrost, bo aż o 22 punkty względem 2022 roku, kiedy to głosy EKO-Krytyków równoważyły poglądy EKO-Entuzjastów. Jednak, co to właściwie oznacza z punktu widzenia świadomości polskiego społeczeństwa i jak prawidłowo odczytywać notowania wskaźnika? Zacznijmy od początku.

Dynamika wskaźnika w latach 2020-2023

ROK	% ENTUZJASTÓW	% KRYTYKÓW	
2023	31	10	21
2022	22	23	-1
2021	33	15	18
2020	31	15	16

Jak działa EKObarometr Index?

EKObarometr Index to wskaźnik, który mierzy poziom polaryzacji nastrojów w polskim społeczeństwie w odniesieniu do ekologii. Jego wartość oscyluje między -100 a 100, gdzie 0 oznacza ekologiczną obojętność, wartości dodatnie wskazują na przewagę ekologicznych entuzjastów, a ujemne - krytyków.

Aby wniknąć bardziej w detale, należy przyjrzeć się konstrukcji wskaźnika. U źródła, opiera się on na deklaracjach reprezentatywnej próby dorosłych Polaków pochodzącej z cyklicznego projektu EKObarometr. Respondenci na 5-stopniowej skali oceniają swój stopień zgodności z 50 stwierdzeniami odnoszącymi się do ekologicznych działań i postaw.

Po zebraniu danych następuje pierwszy krok skalowania indeksu - analiza osobowości ekologicznych Polaków, z wykorzystaniem wielowymiarowej analizy statystycznej. Jej celem jest identyfikacja struktury osobowości ekologicznych, z których dla wskaźnika kluczowe są dwie: Eko-Entuzjaści i Eko-Krytycy. Po wyróżnieniu tych grup, arytmetyka wskaźnika jest już niezwykle prosta i sprowadza się do wyliczenia różnicy między odsetkiem Entuzjastów i Krytyków:

$$\text{eko BAROMETR INDEX} = \% \text{ eko ENTUZJASTÓW} - \% \text{ eko KRYTYKÓW}$$

Walka dobra ze złem, czyli kim są Eko-Entuzjaści i Krytycy?

Wyżej wymienione osobowości reprezentują dwa najbardziej skrajne wzorce postaw wobec kwestii środowiska naturalnego. Przyjrzyjmy się im bliżej.

Eko-Entuzjaści to osoby deklarujące, że prawdziwie interesują się ekologią. Jest ona wpisana na bardzo wysokiej pozycji w ich hierarchii wartości. Ich entuzjazm przejawia się nie tylko przez codzienne czynności, jak np. segregacja odpadów, czy oszczędzanie światła. Ich zaangażowanie w tematykę ekologiczną dotyczy również szerszego zakresu – chętnie śledzą wiadomości i informacje o wydarzeniach czy zagrożeniach ekologicznych, a co istotne – często dzielą się tą wiedzą z rodziną i znajomymi. Ekologiczny optymizm tej grupy powoduje również, że są oni najmniej uwrażliwioną grupą na zjawisko greenwashingu.

Dla odmiany, **Eko-Krytycy** to osoby, które swój światopogląd zbudowały na bazie krytyki eko-marketingu, czyli wszelkiego rodzaju działań marketingowych nawiązującej w komunikacji do ekologii i próbując wykorzystać ją jako element podnoszący atrakcyjność produktów czy usług. Ich sceptycyzm do „zielonej komunikacji” rozszerzył się na ogólną niechęć do wszelkich aktywności pro-ekologicznych. Wątpią, aby obecny stan środowiska naturalnego stanowił realny problem – postrzegają go raczej jako temat sztucznie rozdmuchany przez media. Co ważne, nie sabotują oni ekologii w codziennych aktywnościach, jednak wykonują je o ile wiąże się to z pragmatycznymi lub ekonomicznymi korzyściami lub wymagają tego odgórne regulacje.

Dlaczego EKObarmetr Index jest ważny?

Chcąc badać aktualny poziom świadomości ekologicznej, EI staje się kluczowym narzędziem dla organizacji i instytucji zainteresowanych ekologią, pozwalając na lepsze zrozumienie dynamiki społecznej w kontekście ochrony środowiska. Wartość wskaźnika pozwala również na identyfikację trendów i zmian w podejściu społeczeństwa do ekologii, co może przyczynić się do skuteczniejszego planowania kampanii edukacyjnych i interwencyjnych. Co więcej, dzięki cyklicznym pomiarom możliwe jest śledzenie dynamiki tego zjawiska.

Istotną własnością wskaźnika jest jego standaryzacja, która umożliwia porównywanie jego wartości nie tylko w różnych punktach czasowych, ale również dla różnych rozdzielczości – EKObarmetr Index może być wyliczony zarówno w skali całego kraju, jak i poszczególnych regionów, np. województw, a nawet gmin – wyjaśnia Piotr Zimolzak, wiceprezes agencji SW Research i szef projektu EKObarmetr.

Czy EKObarmetr Index ma sens?

Nawet najbardziej poprawny metodologicznie wskaźnik może okazać się jedynie sztuką dla sztuki, jeśli nie daje się wykorzystać w praktyce. Miarą praktycznej mocy indeksu jest tzw. jego trafność zewnętrzna, czyli siła związku z innymi wskaźnikami, które można powiązać w ramach pewnej teorii. Wracając do idei Ekobarometr Index – ma być on narzędziem dla instytucji i osób zainteresowanych ekologią, pozwalającym na lepsze zrozumienie nastrojów społecznych w kontekście ekologii, aby np. móc skuteczniej planować kampanie edukacyjne czy interwencyjne.

Czy w takim razie EI jest narzędziem trafnym zewnętrznie? Twórcy wskaźnika postanowili zweryfikować to za pomocą analizy popularnych wskaźników ekologicznych. Dzięki uprzejmości firmy Algolytics porównano wartości EKObarmetr Index w poszczególnych województwach z oficjalnymi statystykami w tych samych jednostkach terytorialnych. Okazało się, że dla wielu makro wskaźników ekologicznych zaobserwowano korelacje z wartościami EI. Jednym z bardziej wyrazistych przykładów jest współzależność z często raportowaną w mediach średnioroczną emisją pyłów PM_{2,5}¹.

¹ Współczynnik korelacji rangowej Tau-B Kendalla dla tej pary wskaźników wynosi 0,43

EMISJE PM 2,5*

LEGENDA

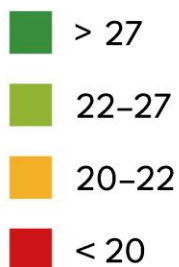

*Emisje pyłów PM 2,5 w kg na km² powierzchni województwa w instalacjach zgłoszonych do Krajowej bazy o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji w 2022 roku

EKOBAROMETR INDEX

LEGENDA

Szybkie spojrzenie na analizę regionalną pozwala dostrzec różnice między zachodnią a wschodnią częścią naszego kraju, co widać na przykładzie obu wskaźników. W województwach, gdzie różnice między Eko-Krytykami a Entuzjastami zacierają się (wielkopolskie, dolnośląskie, łódzkie, zachodniopomorskie), emisje pyłów są relatywnie wyższe niż w innych częściach kraju. I odwrotnie, regiony o najbardziej „zielonych nastrojach” (lubuskie, świętokrzyskie) mogą pochwalić się niskimi średnimi emisjami pyłów.

Wierzymy, że stworzony przez nas wskaźnik stanie się użytecznym narzędziem zarówno dla wszystkich zainteresowanych tematem ekologii w Polsce, jak również będzie mógł być wykorzystywany przez decydentów na różnych szczeblach samorządu terytorialnego, jako

wiarygodne narzędzie diagnostyczne do analizy aktualnego stanu społecznych nastrojów wokół środowiska naturalnego – komentuje Piotr Zimolzak z SW Research.

- - -

Nota metodologiczna

Wartości wskaźnika pochodzą z cyklicznego badania EKObareometr realizowanego od 2020 r. przez agencję SW Research. W najnowszej, piątej edycji przeprowadzonej w maju 2023 r. została przebadana reprezentatywna próba 1500 Polaków w wieku 16-75 lat. Publikacja wyników z 6. fali badania planowa na jest na połowę czerwca 2024.

Więcej o projekcie, ekologicznych osobowościach oraz wskaźniku EKObareometr Index: www.ekobarometr.pl

O SW Research

Agencja Badań Rynku i Opinii SW Research to innowacyjny instytut badawczy specjalizujący się w badaniach online. Działa na polskim rynku od 13 lat, zarówno w obszarze badań ilościowych, jakościowych, a także oferuje rozwiązania z zakresu IT na potrzeby badań rynku. Od 5 lat realizuje autorski projekt EKObareometr - cykliczne ogólnopolskie badanie poświęcone analizie aktualnych postaw i nastrojów polskich konsumentów wobec ekologii w poszczególnych sferach życia.

Więcej o firmie: www.swresearch.pl

O Algolytics

Algolytics dostarcza kompleksową Platformę Data Science, skoncentrowaną na automatyzacji procesów biznesowych i wspomaganie podejmowania decyzji opartych na danych. Wykorzystując zaawansowane technologie uczenia maszynowego i sztucznej inteligencji, platforma Algolytics wzmacnia kluczowe obszary biznesu, takie jak ocena ryzyka kredytowego, zapobieganie nadużyciom, kontrola jakości danych, prognozowanie sprzedaży, dostarczanie rekomendacji produktowych, optymalizacja kampanii marketingowych oraz zarządzanie zapasami.

Informacja prasowa, Warszawa 27.03.24

Algolytics to nie tylko zaufany partner biznesowy (50+ wdrożeń dla największych firm w PL), ale także katalizator transformacji strategii danych w organizacji, wspierający przedsiębiorstwa w nowoczesnym zarządzaniu procesami biznesowymi. W rezultacie klienci Algolytics z sektorów finansowego, telekomunikacyjnego, e-commerce i logistyki doświadczają realnych korzyści biznesowych, takich jak wzrost sprzedaży, ograniczenie kosztów i zwiększenie efektywności operacyjnej.

Więcej o firmie: <https://algolytics.pl/>